

Nr 25.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1925 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om kontrollstämpling å kött av importerade levande idisslande djur.

(2:a avd.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion, nr 186, av herrar *Gustafson* i Kasenberg och *Gustafsson* i Älvsered har hemställts, att riksdagen måtte besluta i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att Kungl. Maj:t måtte utfärda liknande bestämmelser för kött från importerade levande idisslande djur, som nu gälla för kött från importerade levande svin.

Beträffande de skäl, som åberopas till stöd för denna framställning, hänvisas till motionen.

I skrivelse den 1 juni 1922, nr 244, anhöll riksdagen i anledning av väckt motion (II: 92) samt med åberopande av jordbruksutskottets av riksdagen godkända utlåtande nr 57, att Kungl. Maj:t måtte taga i övervägande, huruvida och under vilka förutsättningar kött, som härledde sig från i levande tillstånd importerade idisslande djur och svin, måtte kunna förses med beteckning rörande varans utländska ursprung samt utfärda de föreskrifter, som i anledning härav eventuellt kunde anses lämpliga och erforderliga.

Jordbruksutskottets motivering var följande.

Då den av motionärerna väckta frågan står i nära sammanhang med vissa gällande bestämmelser beträffande köttbesiktning, har utskottet till en början funnit sig böra erinra om huvuddragen av berörda bestämmelser.

Lagen den 10 oktober 1913 (nr 239) angående köttbesiktning och slakthus innehåller föreskrifter rörande dels köttbesiktningstväng, varmed i huvudsak förstås förbud att inom visst område till salu hålla färskt rått kött eller därav beredd föda, därest icke köttet är efter besiktning försett med vederbörlig stämpel, och dels slakthustväng som innefattar förbud att

slakta annorledes än i särskilt för ändamålet inrättat och till allmänt begagnande upplåtet slakthus. Införandet å viss ort av köttbesiktningssamt slakthustväng är beroende av framställning från vederbörande kommunala myndighet, vilken framställning prövas av Kungl. Maj:ts befallningshavande, som vidare har att utfärda erforderliga föreskrifter. I § 6 av nämnda lag stadgas beträffande stämpling av besiktigat kött, dels, i mom. 1, att sådant kött, som vid besiktningen finnes vara till människoföda tjänligt, skall genom åsättande av stämpel betecknas såsom godkänt, dels, i mom. 2, att, då vid besiktningen anträffas kött, som först efter särskild behandling kan godkännas, köttet skall, innan det stämplas, genom besiktningsmannens försorg och under hans kontroll undergå sådan behandling. Närmare bestämmelser i ämnet äro givna i kungörelsen den 10 oktober 1913 (nr 240) med särskilda föreskrifter om besiktning och stämpling av kött m. m. enligt förutnämnda lag; och skall enligt denna kungörelse bland annat stämplars av olika särskilt angivna utseenden användas, allteftersom köttet är att hänföra till ena eller andra av ovanberörda två slag av kött. Av motiven till ifrågavarande stadganden framgår, att de olika stämplarna endast skulle vara avsedda att angiva en hygienisk kvalitetsbestämning, däremot icke varans handelsvärde.

Enligt § 9 av förenämnda lag den 10 oktober 1913 tillkommer det Kungl. Maj:t att utfärda föreskrifter rörande kontroll av kött, som införes i riket. Bestämmelser i detta ämne hava utfärdats genom den av motionärerna omförmälda förordningen av den 30 september 1921 (nr 581) angående kontroll vid införsel till riket av köttvaror och djurfett, vilken förordning träder i kraft den 1 juli 1922. I sistnämnda förordning har inryckts bestämmelse därom, att vissa till införsel godkända köttvaror skola försees med stämpel innehållande ordet »import». Ändamålet med denna stämpel torde jämväl allenast vara att angiva en veterinärhygienisk bestämning utan att avse en gradering av varans handelsvärde.

Härjämte vill utskottet erinra om innehållet i kungörelsen den 14 maj 1920 (nr 191) angående vissa bestämmelser rörande införsel till riket av idisslande djur och svin. I sistnämnda kungörelse förordnas, att införsel till riket av idisslande djur eller svin må tillsviðare äga rum allenast till Göteborg, Hälsingborg, Malmö eller Stockholm samt under villkor att djuren efter genomgången karantänsbehandling omedelbart nedslaktas i offentligt slakthus i importorten.

Såsom förut erinrats har uti förordningen den 30 september 1921 meddelats föreskrift, att vissa till införsel godkända köttvaror skola försees med stämpel, innehållande ordet import. Motionärernas framställning går ut på att dylik stämpel skulle anbringas jämväl å kött av vissa djur, som i levande tillstånd införes till riket och först här nedslaktas.

Förlidet är här, såsom motionärerna framhållit, ägt rum en betydande import av slaktdjur, speciellt svin jämväl i levande tillstånd. Dylik import läser även under innevarande år, så snart sjöfarten kommit i gång, vara att motse. Vid sådant förhållande finner utskottet det önskvärt, att även köttet av importerade levande djur, i likhet med det kött, som härleder sig från i exportlandet slaktade djur, försees med beteckning, som anger dess ursprung. Tillika synes utskottet en dylik anordning stå i god samklang med den strävan i allmänhet, som numera gör sig gällande, att varor skola försäljas med riktig ursprungsbeteckning. Någon gradering av varans handelsvärde skulle givetvis icke i och för sig avses genom sådan beteckning, utan torde varans värdesättning bliva beroende av köpar-

nas erfarenheter. Ursprungs-beteckning i förevarande fall torde under nu rådande förhållanden komma att för den köpande allmänheten bliva en värdefull vägledning vid valet av varor samt torde kunna verka i sunt prisreglerande riktning.

Vad angår genomförandet i praktiken av ifrågavarande stämpling av kött från importerade djur, har utskottet uppnärksammat, att vissa svårigheter i sådant avseende skulle föreligga, därest import av slaktdjur fritt ägde rum. Då emellertid jämlikt ovanberörda kungörelse den 14 maj 1920 slaktdjur tillsvidare endast må införas i vissa med offentliga slakthus försedda städer för att omedelbart nedslaktas och då de förhållanden, vilka föranlett tillkomsten av denna kungörelse icke under närmaste tiden torde komma att undergå sådan förändring, att bestämmelserna i densamma skulle bliva obehöfliga, synes i varje fall för närvarande möjlighet föreligga att anordna effektiv sådan stämpling. Utskottet anser sig emellertid icke kunna förorda motionärernas förslag, att föreskrifter i ämnet skulle inflyta såsom tillägg till förordningen den 30 september 1921, utan håller utskottet i stället före, att särskilda bestämmelser böra meddelas. I följd härav saknar utskottet även anledning biträda den senare punkten i motionärernas förslag.

Beträffande den utredning och de åtgärder, som föranletts av 1922 års riksdags berörda skrivelse nr 244, har utskottet i huvudsak inhämtat följande.

Medicinalstyrelsen ställde sig avvisande mot all stämpling av kött från i levande tillstånd importerade djur under åberopande av att varken hygieniska eller merkantila synpunkter talade för dylik stämpling. Jämförelse med i utlandet uppslaktat kött vore enligt styrelsens åsikt ej riktig, enär den importstämpel som åsattes detta kött allenast avsåge att utmärka, att den viktiga förbesiktningen av djuret omedelbart före slakten skett i utlandet. Från merkantil synpunkt vore ej heller skäl till stämpling, då allmänheten överhuvud visat sig hava föga intresse för stämplrar. Endast detaljhandlare skulle kunna hava fördel av dylika stämplrar genom att nedpressa sina inköpspris utan att detta sedan skulle komma den köpande allmänheten till godo. Beskaffenheten av kött från importerade djur kunde enligt medicinalstyrelsens uppfattning i allmänhet icke anses vara sämre än det inhemska köttet.

Sveriges allmänna lantbrukssällskap tillstyrkte däremot införandet av importstämpel å kött från i levande tillstånd importerade djur under åberopande av att den konsumerande allmänheten hade intresse därav och att landets jordbrukare hade fördel av att prisskillnad inträdde mellan kött av svenskt och utländskt ursprung.

Lantbruksstyrelsen fann att märkningen av kött från importerade djur skulle vara av betydelse för köthandelns ordnande i landet. Enligt styrelsens mening hade sådan märkning emellertid ännu större betydelse för svensk export, särskilt av fläsk, enär försök gjorts att misstänkliggöra denna export under uppgift, att den delvis härledde sig från till Sverige importerade djur.

Kommerskollegium tillstyrkte allenast införandet av stämpling av importerade svin, vilken åtgärd kollegium fann motiverad med hänsyn till betydelsen av en sådan kontroll för exporten av kött, särskilt till Storbritannien och Irland av i Sverige uppfödda svin.

Efter det medicinalstyrelsen anbefallts att, i anledning av vad lantbruksstyrelsen och kommerskollegium i ärendet anfört, till Kungl. Maj:t inkomma med förnyat utlåtande och förslag till författningsbestämmelser för anbringande

av importstämpel å fläsk efter från utlandet införda svin samt styrelsen avgivit sålunda infortrat yttrande och förslag, har Kungl. Maj:t den 17 maj 1923 utfärdat kungörelse (nr 125) med bestämmelser i nyssberörda ämne.

Härefter har lantbruksstyrelsen, sedan norska lantbruksdepartementet den 28 februari 1923 utfärdat bestämmelser om ursprungsbevis vid införsel av kött från Sverige, genom remiss den 24 november 1923 anbefallts att med hänsyn härtill ånyo avgiva utlåtande i ärendet, och har lantbruksstyrelsen i skrivelse den 28 november 1923 hemställt, att Kungl. Maj:t måtte beträffande märkning av kött jämväl efter andra importerade djur än svin utfärda liknande bestämmelser, som meddelats enligt förenämnda kungörelse den 17 maj 1923.

Till följd av remiss har kommerskollegiet den 14 december 1923 avgivit utlåtande med anledning av lantbruksstyrelsens sistberörda yttrande samt ett inom medicinalstyrelsen, efter anmodan, upprättat förslag till författning i nu föreliggande ämne. Därvid har kollegiet anfört, bland annat, att de ifrågakomna norska fordringarna för köttinförsel från Sverige till Norge, vilket land för närvarande utgjorde vår viktigaste exportmarknad i förvarande hänseende, torde kunna fullgöras genom tillämpning av dels förordningen den 10 oktober 1913 (nr 242) angående kontroll vid utförsel av kött, sådan denna förordning lyder efter vissa ändringar, däribland av § 17 enligt kungörelsen den 15 december 1922 (nr 575), och dels kungörelsen sistnämnda dag (nr 576) angående kontroll vid viss utförsel av färskt kött till Norge och Finland.

Utskottet.

Av förestående redogörelse framgår, att Kungl. Maj:t efter verkställd utredning i den genom förenämnda riksdagsskrivelse väckta frågan om importstämpling av kött, som härleder sig från i levande tillstånd importerade idisslande djur och svin, hittills funnit sådan stämpling böra äga rum allenast beträffande kött från importerade svin. Frågan synes därvid hava bedömts från den synpunkten, att dylik stämpling icke vore påkallad annat än av hänsyn till exportintresset, vilket gjorde sig gällande i fråga om svin men icke beträffande idisslande djur. Såsom framgår av det föregående överensstämmer icke denna uppfattning med den syn på frågan, som framlades i jordbruksutskottets förutnämnda utlåtande vid 1922 års riksdag. Utskottet utgick nämligen väsentligen därifrån, att då stämpling av kött, som härleder sig från i utlandet slaktade djur, redan vore föreskriven — visserligen såsom det ville synas av veterinärhygieniska skäl — en liknande anordning vore önskvärd beträffande kött från i levande tillstånd importerade djur i ändamål att å den inhemska köttmarknaden giva även detta slags kött den riktiga ursprungsbeteckningen, vilket enligt utskottets mening skulle vara värdefullt för den köpande allmänheten vid valet av varor samt ägnat att verka i sunt prisreglerande riktning.

Då frågan nu åter bragts under utskottets övervägande, har utskottet till en början haft att undersöka i vad mån den av Kungl. Maj:t införskaffade utredningen i ärendet kan anses vederlägga de skäl, varpå 1922 års riksdag byggde sin framställning. I detta avseende får utskottet till en början framhålla, att utskottet under ärendets behandling 1922 ägde kännedom om medicinalstyrelsens principiella ståndpunkt i fråga om

stämpling av kött från importerade djur. Utskottet har icke heller i de utlåtanden, denna styrelse till Kungl. Maj:t i ärendet avgivit, funnit några för utskottet nya synpunkter på frågan. Vid sådant förhållande och då utskottet funnit stöd för sin ståndpunkt, bland annat, i de uttalanden, som gjorts av lantbruksstyrelsen och Sveriges allmänna lantbrukssällskap, har utskottet ansett sig sakna skäl att ändra sin uppfattning i frågan.

Utskottet vill härvid särskilt framhålla, att även om de skäl, som anses hava varit bestämmande vid införande av nu redan befintliga importstämplor å kött — vilka nu gälla allt annat kött från utländska idisslande djur och svin, än det som härleder sig från här i landet nedslaktade idisslande djur — icke hänföra sig till den inhemska köpande allmänhetens intresse av att få ursprungs-beteckning på varan, det dock genom dessa stämplor faktiskt föreligger en ursprungs-beteckning, som tillgodoser även detta syfte. Utskottet håller före, att det vid sådant förhållande till och med kan synas vara för allmänheten vilseledande, att icke även sistnämnda slag av kött är försett med ursprungs-beteckning.

På sålunda anförda skäl finner utskottet alltså önskvärt, att — oavsett huruvida sådan åtgärd är påkallad av veterinärhygieniska skäl eller från exportintressets synpunkt — importstämpling av kött från hit införda idisslande djur kommer till stånd.

Med denna uppfattning har utskottet icke kunnat motsätta sig, att på sätt motionärerna hemställt, hänvändelse göres till Kungl. Maj:t, att ånyo taga berörda fråga under omprövning.

Under åberopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen i anledning av förevarande motion II: 186 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville taga i förnyat övervägande huruvida icke även kött, som härleder sig från i levande tillstånd importerade idisslande djur, bör åsättas importstämpel.

Stockholm den 16 mars 1925.

På jordbruksutskottets vägnar:

O. NILSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Persson, Nils, Sederholm, Nilsson* i Kabbarp. *Boberg, Elisson, Norin, Andersson, K. A.,* och *Gabrielsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Nilsson* i Tånga, *Carlström, Uddenberg* i Karlskoga, *Andersson* i Grimbo, *Hedlund* i Häste, *Sjölander, Lorichs* samt *Olsson* i Rödningberg.